

**МОТИВИ ЗА ИЗБОР НА ПРОФЕСИЯТА „МЕДИЦИНСКА СЕСТРА“
НА СТУДЕНТИТЕ ПЪРВИ КУРС, ВИПУСК 2025/2026 В МЕДИЦИНСКИ
УНИВЕРСИТЕТ “ПРОФ. Д-Р ПАРАСКЕВ СТОЯНОВ”- ГР. ВАРНА**

Кр. Стамова¹, В. Василева²

¹Медицински университет “Проф. д-р П. Стоянов” – Варна,

Факултет по общественото здравеопазване, Катедра Здравни грижи

²Софийски университет “Св. Климент Охридски”, Медицински факултет,
Катедра Неврология, психиатрия, физиотерапия и рехабилитация, превантивна
медицина и общественото здраве

Резюме:

В света медицинската сестра е една от най-разнообразните и уважавани професии в областта на здравеопазването. Само в САЩ има над 2,9 милиона регистрирани медицински сестри и още няколко милиона по целия свят. В България за последните 33 г. броят на медицинските сестри е намалял почти 2 пъти.

Цел: *Да се проучат и анализират мотивите за избор на професията „медицинска сестра“ на студентите първи курс, випуск 2025/2026 в Медицински университет “Проф. д-р Параскев Стоянов” – гр. Варна.*

Материал и методи: *Чрез анонимна анкета е проучено мнението на 57 студенти, обучавани в първи курс, специалност „медицинска сестра“ в МУ „Проф. д-р П. Стоянов“ – гр. Варна. Проучването е проведено в периода 18-30 септември 2025 г. Приложените методи в изследването са: документален, социологически и статистически. Данните са обработени чрез SPSS Statistics.*

Резултати: *Половината от анкетираните студенти са избрали да се обучават в специалност „медицинска сестра“ по свое желание. Освобождаването от такса за обучение е мотив за около една десета от анкетираните. Почти половината имат близки или познати работещи в сферата на здравеопазването. Половината анкетирани при повторна възможност отново биха избрали професията на медицинската сестра.*

Заключение: *Сестринството е модерна, организирана, социално значима и уважавана професия, която непрекъснато се развива за да отговори адекватно на потребностите на пациентите в съвременните условия. Предизвикателствата пред бъдещите професионалисти по здравни грижи стават все повече и това ще изисква както по-добре подготвени теоретично и практически кадри, така и много по-мотивирани да практикуват не леката професия на медицинската сестра.*

***Ключови думи:** бъдеща професия, избор, медицинска сестра, мотивация, студенти.*

Увод:

Медицинската сестра е специалист с професионално образование, който споделя философията на сестринската работа, ценности и добродетели. [9].

В света медицинската сестра е една от най-разнообразните и уважавани професии в областта на здравеопазването [1, 2]. Само в САЩ има над 2,9 милиона регистрирани медицински сестри и още няколко милиона по целия свят [7].

За съжаление за тази така нужна професия все по-често се чуват все по-тъжни статистики – според доклад на Международния съвет на медицинските сестри от април 2020 за предоставяне на адекватна грижа за нарастващото население, системата на здравеопазването в световен мащаб се нуждае още от около 6 милиона специалисти по здравин грижи в частност сестри [4]. СЗО препоръчва на страните с недостиг на медицински сестри да увеличават броя на завършващите медицински сестри с около 8% всяка година и да подобрят наличието на работни места [3]. Според Бюрото по трудова статистика на САЩ се предвижда заетостта на регистрираните медицински сестри в страната да нарасне с 9% от 2020 г. до 2030 г., приблизително толкова бързо, колкото средното за всички професии [7].

В България за последните 33 г. броят на медицинските сестри е намалял почти 2 пъти – от 53 810 през 1990 г. на 28 570 през 2023 г. Това са данни на НСИ, според които броят на лекарите се увеличава – от 28 497 през 1990 г., когато населението е било около 8,7 млн. души, до 29 911 през 2023 г., когато населението е намаляло на 6,4 млн. души. Осигуреността с медицински сестри пада от 62,1 на 10 000 души население през 1990 г. до 44,3% през 2023 г. (намаление с 28,7%), а на лекарите се увеличава от 32,9% през 1990 г. на 46,4% през 2023 г. (увеличение с 41%). През 2024 г. в България е имало 341 медицински сестри на 100 000 души население, докато средното за ЕС е 786 на 100 000. Това поставя България сред страните с най-ниска осигуреност в ЕС [5,6, 8].

Като мярка, насочена към преодоляване на проблема с недостига на кадри по специалността у нас, през 2025 г. Министерският съвет прие допълнение на нормативни актове, с което специалността „Медицинска сестра“ бе включена като нова защитена специалност от професионално направление „Здравни грижи“ и е освободена от такси за обучение.

Цел:

Да се проучат и анализират мотивите за избор на професията „медицинска сестра“ на студентите първи курс, випуск 2025/2026 в Медицински университет “Проф. д-р Параскев Стоянов” – гр. Варна.

Материал и методи:

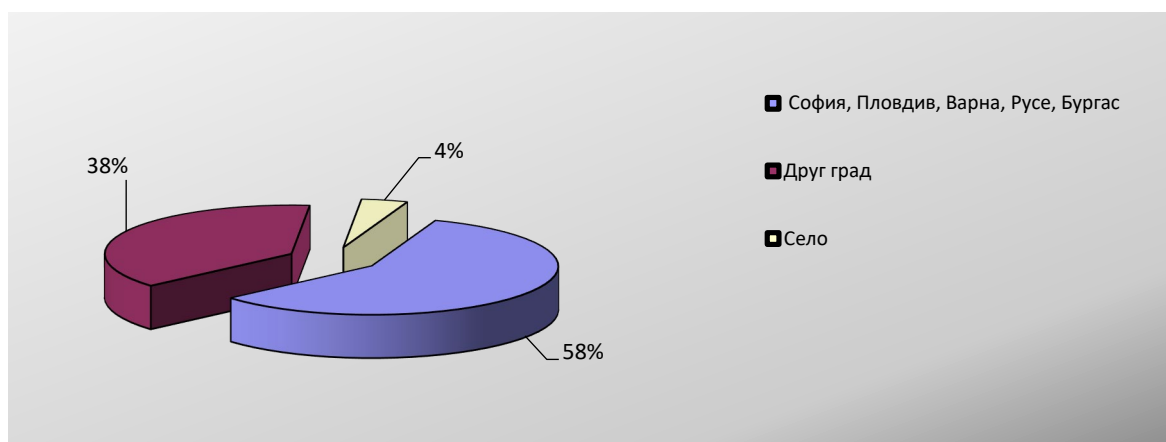
Материал и методи:

Чрез анонимна анкета е проучено мнението на 57 студенти, обучавани в първи курс, специалност „медицинска сестра“ в МУ „Проф. д-р П. Стоянов“ – гр. Варна. Проучването е проведено в периода 18-30 септември 2025 г. Приложените методи в изследването са: документален, социологически и статистически. Данните са обработени чрез SPSS Statistics.

Анализ и резултати:

Анкетираните студенти са от женски пол. На възраст, повечето до 25 години. Незначителна част са във възрастовата граница 31-35 г. и над 40 год.

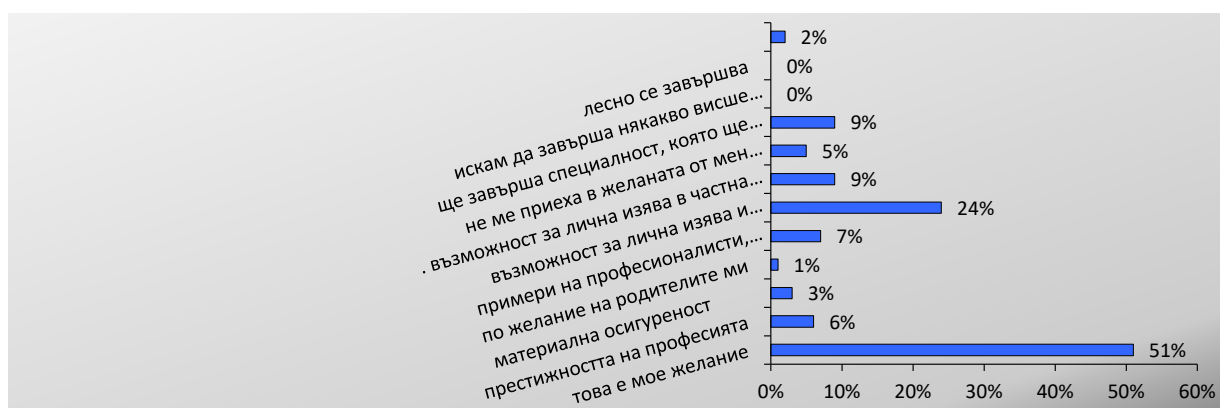
Малко повече от половината анкетирани са родом от голям град, а около една трета – от по-малък град (съответно 58% и 38 %, фиг. 1).

Фиг. 1. Родно място на анкетираните студенти.

Около една трета от анкетираните нямат друго завършено образование.

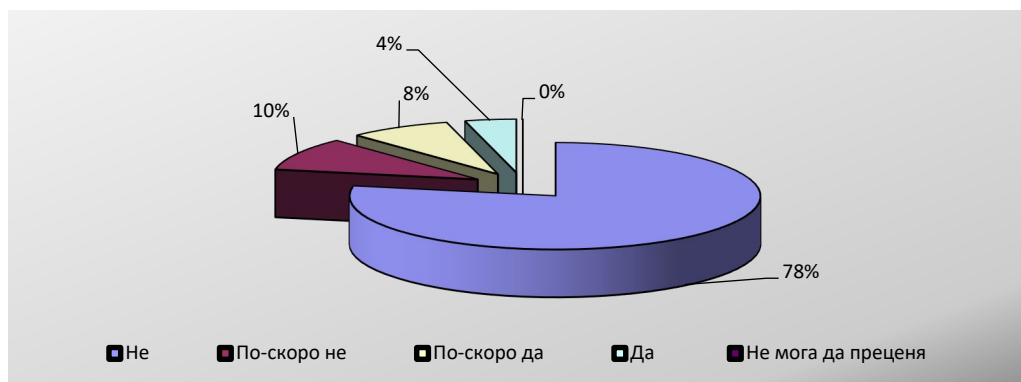
Половината споделят, че основна причина за избор на специалността е личното желание (51 %, фиг. 2). Това предполага висока мотивация за упражняване на бъдещата професия.

Фиг. 2. Причини за избор на специалността.

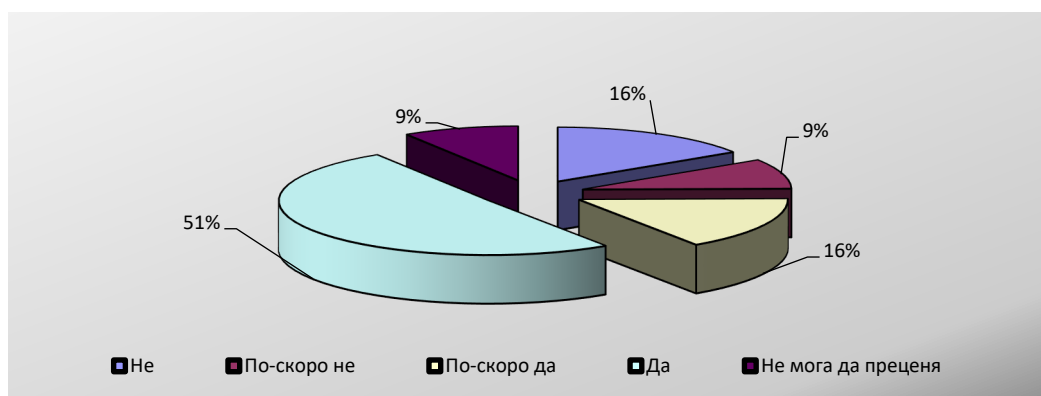
За една четвърт мотивът е бил „възможност за лична изява и конкретна помощ на болните“ (24 %). В по-малка степен са изредени мотивите: „възможност за лична изява в частна практика“ (9 %); „ще завърша специалност, която ще ми даде възможност да се реализирам в чужбина“ (9 %); „примери на професионалисти, действали успешно в екстремни ситуации“ (7 %). Много малка част от бъдещите професионалисти по здравни грижи виждат „престижността на професията“ – едва 6 %. За съжаление има една, макар и малка част попаднала да изучава специалността „медицинска сестра“, поради факта, че не са успели да бъдат приети в желаната специалност (5 %). Незначителен е и броят на онези, за които е значителна „материалната осигуреност“ на бъдещата професия (3 %). Има и единици, признали, че обучението по хуманната професия е поради желание на родителите (1 %).

За нас беше неочаквано разпределението на въпроса „До каква степен повлия на избора Ви липсата на такса за обучение?“. Ние очаквахме, че повече от половината бъдещи медицински сестри ще отговорят положително на този въпрос. Оказа се, че безплатното обучение е мотив едва за около една десета от анкетираните (12 %, фиг. 3).

Фиг. 3. Лишаването от такса за обучение като мотив за респондентите.

Прави впечатление, че половината анкетирани споделят, че ако трябва отново да избират специалност, в която да се обучават, биха избрали същата (51 %, фиг. 4).

Фиг. 4. Желание за повторен избор на специалността.

Около една шеста категорично не биха я избрали (16 %), същото толкова по-скоро биха я избрали (16 %), а около една десета по-скоро не биха я избрали (9 %) или не са сигурни в същото си решение (9 %).

Друго интересно за нас разпределение е по отношение на това, дали запитаните имат роднина или близък, работещ в сферата на здравеопазването. Половината от анкетирани отговориха положително (46 %). Това според нас определя категорично взетото решение не само за завършване на обучението, но и желание за работа по специалността.

Резултатите от проведеното от нас проучване ни дават основание да направим следните **изводи**:

- Половината от анкетирани студенти са избрали да се обучават в специалност „медицинска сестра“ по свое желание.
- Освобождаването от такса за обучение е мотив за около една десета от анкетирани.
- Половината анкетирани при повторна възможност отново биха избрали професията на медицинската сестра.
- Също приблизително толкова имат роднина или близък, работещ в сферата на здравеопазването.

Заклучение:

Сестринството е една модерна, организирана, социално значима и уважавана професия, която непрекъснато се развива за да отговори адекватно на потребностите на

пациентите в съвременните условия. Предизвикателствата пред бъдещите професионалисти по здравни грижи стават все повече и това ще изисква и за в бъдеще както по-добре подготвени теоретично и практически кадри, така и много по-мотивирани да практикуват нелеката професия на медицинската сестра.

Използвана литература:

1. Върбанова П., Кр. Стамова, „Мотивация за избор на професията медицинска сестра”, Годишник на Технически университет, Варна, 2009 г.
2. Грудева, М., С Пенева, Д. Близнакова, Х. Групчева, Методика на практическото обучение на студентите от професионално направление „Здравни грижи“, 4, Медицински университет – Варна, 2018.
3. Димитрова, Д., Актуално състояние на сестринството и сестринските грижи – готовността на младите специалисти да упражняват професията след завършване на висшето си образование, Национална научно-практическа конференция с международно участие, сборник с доклади, Тракийски университет – Стара Загора, 2020, ИК "КОТА", Стара Загора, 136-141.
4. Национален статистически институт, Медицински специалисти по „Здравни грижи“ в лечебните и здравните заведения на 31.12. по статистически райони и области (www.nsi.bg)
5. Славова, Кр., Н. Петрова, Проучване нагласите на студентите медицински сестри за упражняване на професията, Четвърта научна конференция с международно участие „Здравните грижи – принос за качеството на живот“, МУ – Варна, 9-10 юни 2023, Сборник с доклади.
6. Стамова, Кр., Мотивация за избор на професията медицинска сестра, Scripta Scientifica Medica, 368Medical University Prof. Dr. Paraskev Stoyanov, VARNA, Bulgaria, Vol. 43 (7), 2011, pp. (vii) 1 – (vii), 311-315.
7. bg.koshachek.com.
8. nursing-bg.com.
9. www.who.int.